

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Havlíčkův Brod 26.7.2011
čj. SRS 046465/2011

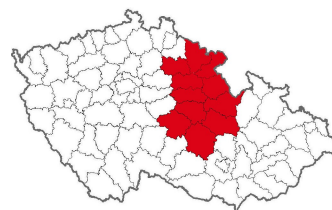
Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 15 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 11.7.–24.7.2011

1. Počasí

Po celé sledované období se střídaly úseky s teplejším a chladnějším počasím. Teploty se pohybovaly ve velmi širokém rozmezí. V některých místech dosahovala maxima i 30°C a proti tomu byly dny, kdy nebyla překročena hranice 15°C. Noční teploty klesly i pod 10°C. Z okresu Svitavy /obce Vítějeves a Svojanov/ je hlášeno krupobití doprovázené silným větrem, které napáchalo poměrně velké škody na porostech zemědělských plodin i v lesích /9. – 10.7./.

Stejně nerovnoměrné byly i srážky s výraznějšími lokálními úhrny na počátku sledovaného období způsobené boufkami. Konec období byl ve znamení výrazného ochlazení s vysokými srážkami. Ty měly za následek lokální záplavy v severní části sledované oblasti.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Po sklizni většiny ploch ozimého ječmene bylo v teplejších oblastech zahájeno kosení řepky ozimé a pšenice. Nepříznivé počasí však sklizňové práce téměř zastavilo. Vzhledem k meteorologické předpovědi v následujících dnech dojde ke zhoršení kvality a případně i ke snížení výnosů. Je předpoklad zvýšeného výskytu houbových chorob. Přibývá i ploch, na kterých dochází k přerůstání pěstovaných plodin plevely. V dozrávajících porostech se stále častěji objevují místa zaplevelená silně pcháčem osetem (*Cirsium arvense*), ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*), ovsem hluchým (*Avena fatua*), pýřem plazivým (*Elytrigia repens*), merlíky (*Chemopodium spp.*) a pod.

OBILNINY

Ve všech okresech byly zahájeny žně sklizni ozimého ječmene a pokračuje sklizeň ranných odrůd pšenic. Vzhledem k poměrně častému zaplevelení ploch ječmene jarního a jejich nerovnoměrnému dozrávání přistupují pěstitelé v mnoha případech k desikaci těchto porostů. Vlivem silných místy přívalových srážek došlo k polehnutí některých porostů.

PŠENICE OZIMÁ (RF 83–97 BBCH)

Probíhá žatva a dosud sklizené partie vykazují velmi dobré parametry. V důsledku vlhkého počasí dochází na dosud nesklizených plochách ke zhoršování kvalitativních vlastností zrna. Dochází k nárůstu výskytu černí (*Alternaria spp.*) – hlášeno z okresů Havlíčkův Brod, Náchod a Ústí nad Orlicí.

Stoupající trend má i výskyt růžovnění klasů pšenice (*Fusarium spp.*) – okresy Chrudim, Havlíčkův Brod, Hradec Králové a Náchod.

Zvýšený výskyt **sněti zakrslé (*Tilletia controversa*)** byl zaznamenán na lokalitě Moravský Lačnov v okrese Svitavy – odhadem je napadeno asi 10% odnoží.

Při průzkumech výskytu sněti byly zjištěny tyto choroby pouze ojediněle.

*Pozorování se provádí v době mléčné až plné zralosti, fáze 75 – 91 BBCH. Kontrolují se porosty na pozorovacích bodech a dále přednostně na pozemcích s výměrou nad 5 ha, u kterých bylo použito nemořené osivo, popřípadě na porostech zemědělských podniků, u nichž byl zjištěn výskyt choroby v loňském roce. Hodnotí se počet napadených rostlin snětivostmi rodu *Tilletia* na 100 m².*

Stále pokračuje poměrně intenzivní nálet dospělců obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) v okresech Náchod /lokalit Volovka/ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice/.

JEČMEN JARNÍ (RF 85-92 BBCH)

V teplejších oblastech probíhá sklizeň. Stav porostů jsou dobré, pouze na lokalitách, kde došlo k silným srážkám, jsou porosty polehlé.

KUKUŘICE (RF 35-61)

Byly zaznamenány první záchyty **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica vngifera*)** ve feromonových lapácích.

Kontroly a záznamy výskytu dospělců na lepových deskách se provádí jednou týdně v období od 20.6. do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů zjištěných v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při seti nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujících práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Sledování výskytu tohoto nepůvodního škůdce a případná opatření proti němu jsou rozdílná dle zařazení okresů do předem vymezených zón. První zóna tzv. oblast kontinuálního šíření zahrnuje celou Moravu a několik sousedících okresů. Ochrana proti bázlivci kukuřičnému spočívá v uplatňování zásad integrované ochrany rostlin. Základem je omezení monokulturního pěstování kukuřice společně s využíváním preventivních agrochemických metod ochrany a chemických přípravků.

Do zóny kontinuálního šíření jsou v naší oblasti zařazeny okresy Havlíčkův Brod /lokalita Kochánov, první výskyt 22.7./, Chrudim /lokalita Chlum, 14.7./, Svitavy /lokalita Moravský Lačnov, 19.7./, Ústí nad Orlicí /lokalita Sedlec, 21.7./, Žďár nad Sázavou /lokalita Kyjov, 22.7./ a Rychnov nad Kněžnou – bez výskytu.

Do druhé zóny tzv. nárazníkové jsou zařazeny z naší oblasti okresy Hradec Králové, Jičín, Náchod, Pardubice a Trutnov. Zde jsou pěstitelé kukuřice povinni na pozemcích, kde byla pěstována tato plodina i v minulém roce, po vyhlášení signalizace Státní rostlinolékařskou správou provést chemické ošetření proti dospělcům bázlivce kukuřičného. Tato povinnost platí pro všechny pozemky v okruhu 40 km od pozorovacího bodu, kde byl tento škůdce zjištěn. Ošetření se provádí do dvou až tří týdnů po prvním zjištění a musí být minimálně jednou zopakováno.

První výskyty v nárazníkové zóně byly zjištěny a potvrzeny dne 12.7. v okrese Pardubice, lokalita Trnávka a dne 24.7. v okrese Hradec Králové, lokalita Sedlice. Ostatní okresy zařazené do této zóny jsou zatím bez výskytu.

Vyhlášení signalizace

Na základě výše uvedených zásad se vyhláší 40 km okruh okolo obce Trnávka, okres Pardubice a okolo obce Sedlice, okres Hradec Králové. Ve vymezeném území jsou všichni pěstitelé kukuřice povinni ošetřit porosty na pozemcích na nichž byla pěstována kukuřice i v minulém roce a nebyl zde použit insekticidní přípravek proti larvám bázlivce kukuřičného.

Pozemky, pro které nebude vyhlášena signalizace a splňují výše uvedené podmínky /nárazníková zóna, opakované pěstování kukuřice, bez insekticidní ochrany proti larvám/, musí být ošetřeny nejpozději do 15. srpna.

Přípravky povolené proti dospělcům DVV:

Název	Účinná látka	Dávkování	Ochranná lhůta
Karate se Zeon technologií 5 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT nebo 28 dní (dle registranta přípravku)
Karate Zeon 050 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
Decis Mega	deltamethrin	0,2 - 0,25 l/ha (400 - 600 l/ha vody), podle signalizace, max. 1x	AT
Biscaya 240 OD	thiacloprid	0,3 l/ha (300 - 500 l/ha vody), do 65 BBCH, podle signalizace, max. 1x	30 dní
BEC Lamcy	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 - 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 - 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
CS Lamcy	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 - 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 - 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
KeMiChem-Lambdacyhalothrin 50 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
KeMiChem-Lambdacyhalothrin-I 50 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT
RC-Lambdacyhalothrin 50 CS	lambda-cyhalothrin	0,4 l/ha (200 – 600 l/ha vody) 0,4 l/ha (40 – 80 l/ha vody při letecké aplikaci)	AT

!!! Pouze přípravek Karate se Zeon technologií 5 CS je registrován k použití i do kukuřice na siláž a do kukuřice na zeleno !!!

Podrobnější informace lze získat na webových stránkách Státní rostlinolékařské správy. Případně je možno kontaktovat rostlinolékařské inspektory místně příslušného pracoviště SRS.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 79 – 89 BBCH)

Slabý výskyt **hnědé strupovitosti hrachu (*Mycosphaerella pinodes*)** byl pozorován na rostlinách v okresech Náchod /lokality Volovka/ a Rychnov nad Kněžnou /lokality Rohenice/.

Úlovky ve feromonových lapácích dokládají pokračující velmi slabý nálet **obaleče hrachového (*Laspeyresia rusticella*)**.

OLEJNINY

Byla zahájena sklizeň a zatím zjištěné výnosy jsou poměrně dobré. Na pozemcích s malou výměrou a na okrajích větších honů se projevil siný výskyt šešulových škůdců výrazným snížením výnosů. Naopak nedošlo k silnějším napadením porostů houbovými chorobami.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 81-85 BBCH)

Výskyty **obecné hlízenky (*Sclerotinia sclerotiorum*)** zůstaly na slabé úrovni, pouze v okrese Chrudim byl zjištěn po sklizni silný výskyt v lokalitě Lukavice.

Pozorování napadení bází stonků se provádí po sklizni. Kontroluje se na 10 náhodně zvolených místech vždy pět po sobě jdoucích zbytků stonků rostliny (celkem 50 rostlin). Určí se procento stonků s příznaky napadení z celkového počtu kontrolovaných rostlin.

První příznaky napadení šešulí **plísni šedou (*Botrytis cinerea*)** bylo pozorováno na Chrudimsku /lokality Mířetice, Štěpánov/.

V dosud nesklizených porostech byl zaznamenán nárůst výskytu **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** na šešulích – hlášeno z celé oblasti.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyzrálých (semena jsou černá a tvrdá), fáze BBCH 80 – 85. Kontroluje se 20 rostlin odebraných při úhlopříčném průchodu porostem na deseti místech vždy dvě za sebou rostoucí rostliny.

Přítomnost zvýšeného počtu kolonií **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** byla zjištěna v okrese Chrudim na lokalitě Mířetice.

OKOPANINY

Pokračuje aplikace fungicidů a insekticidů. Díky velmi rychlému nárůstu hlíz byla na většině množitelských ploch ukončena vegetace.

BRAMBOR OBECNÝ (RF 65-99 BBCH)

Výskyty **plísňe bramboru (*Phytophthora infestans*)** na produkčních plochách jsou hlášeny z celé sledované oblasti, ale vesměs jsou hodnoceny jako slabé. Obdobná je situace i ve výskytech **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**. V teplejších oblastech byly zjištěny i letní brouci.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

CUKROVKA (RF 39-47)

Lokálně až silné výskyty **plevelných řep (*Weed beet*)** byly zaznamenány na lokalitě Řestoky /okres Chrudim/.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 74-77)

V okrese Chrudim byl pozorován střední nálet **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** v lokalitě Podlíšťany.

Pokračují silné nálety **klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardella*)** - lokality Úlibice /okres Jičín/ a Svinčany /okres Pardubice/.

HRUŠEŇ (RF 74)

První skvrny na listech způsobené **rzi hrušňovou (*Gymnosporangium sabinae*)** byly pozorovány v okresech Chrudim na lokalitě Skuteč.

Za oblastní

odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl